

Inauguracje

W nowy rok akademicki wkroczyły już wszystkie poznańskie uczelnie. Szczególny charakter miała inauguracja na Uniwersytecie Medycznym im. K. Marcinkowskiego, bowiem w nadzwyczajny sposób wyróżniono wiceprezesa PTPN, prof. dr. hab. n. med. Bogdana Miśkowiaka. Z rąk JM Rektora prof. Andrzeja Tykarskiego otrzymał on Złoty Laur Akademicki przyznany przez Senat tegoż Uniwersytetu. Prof. B. Miśkowiak to wieloletni pracownik Katedry Histologii i Embriologii AM oraz Katedry Optometrii i Biologii Układu Wzrokowego, w tym kierownik katedry (1999-2014). Jest autorem ponad 270 publikacji dotyczących badań immunocytochemicznych neuropeptydów, czynników wzrostu, markerów w przebiegu chorób nowotworowych u dzieci (białaczki, guzy lite), badań z zakresu biologii układu wzrokowego, badań przesiewowych narządu wzroku u dzieci i młodzieży.

Wśród osiągnięć Profesora wymieniono m.in. zorganizowanie pierwszych w Polsce studiów w języku angielskim na kierunku lekarskim, zainicjowanie i prowadzenie międzyuczelnianej współpracy w zakresie kształcenia z optyki okularowej i optometrii z Wydziałem Fizyki (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza) Profesor jest członkiem towarzystw i rad naukowych, był wielokrotnie wyróżniany. Gratulacje w imieniu Towarzystwa złożył prezes, prof. A. Gulczyński.

Wiceprezes, prof. B. Miśkowiak reprezentował PTPN na inauguracji roku akademickiego na Akademii Wychowania Fizycznego im. E. Piaseckiego. Symbolicznego rozpoczęcia dokonał JM Rektor prof. Dariusz Wieliński, a wykład inauguracyjny *Jakość i bezpieczeństwo żywności – analiza* wygłosił prof. Erwin Wąsowicz (członek PTPN i PAN).

JM Rektor Uniwersytetu Medycznego prof. Andrzej Tykarski wręcza Złoty Laur Akademicki prof. Bogdanowi Miśkowiakowi

Jako pierwszy rozpoczął rok akademicki JM Rektor prof. Maciej Żukowski (członek PTPN). Nasze Towarzystwo reprezentował podskarbi, prof. Jacek Mizerka. Na uroczystej inauguracji roku akademickiego na Uniwersytecie Przyrodniczym nasze Towarzystwo reprezentował wiceprezes, prof. Waldemar Ratajczak a otwarcia dokonał JM Rektor prof. Jan Pikul (członek PTPN). Z kolei na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza rok akademicki zainaugurował JM Rektor

prof. A. Lesicki (członek PTPN), na Politechnice Poznańskiej JM Rektor prof. Tomasz Łodygowski (członek PTPN), a na Uniwersytecie Artystycznym JM Rektor prof. Wojciech Hora. PTPN reprezentował na tych inauguracjach prezes, prof. A. Gulczyński. Prof. W. Ratajczak uczestniczył w Mszy św. odprawionej przez ks. abpa S. Gądeckiego w kościele pw. Św. Rocha w Poznaniu i spotkaniu z okazji inauguracji roku akademickiego 2017/2018.

Niezwykły koncert

W sobotę, 29 lipca 2017 r. w Sali Posiedzeń PTPN odbyło się niezwykle wydarzenie muzyczne – koncert muzyki fortepianowej, pt. „Na salonach Poznania. Michał Wodpół: pianista – kompozytor – poznaniak”. Największą atrakcją tego wieczoru było wykonanie kilku utworów kompozytora przez wybitnego pianistę, prof. Andrzeja Tatarskiego (Akademia Muzyczna

im. Ignacego Jana Paderewskiego). Wprowadzenia o życiu artystycznym XIX wiecznego Poznania dokonał prof. Przemysław Matusik, a sylwetkę M. Wodpola przedstawiła pani Dobrosława Gucia, która na nowo odkryła nieco zapomnianego poznaniaka, członka PTPN. Pani D. Gucia jest autorką książki poświęconej kompozytorowi, której egzemplarz można było otrzymać

Profesor Andrzej Tatarski podczas koncertu

Wprowadzający wykład prof. Przemysława Matusika

mać podczas koncertu. Prof. Tatarski podzielił się ze słuchaczami kilkoma refleksjami o randze wykonywanych utworów i konieczności ich dalszego upowszechniania, obiecał też, iż część z nich włączy do swojego repertuaru koncertowego.

Wydarzenie spotkało się z dużym uznaniem wśród zaproszonych gości, sala wypełniona była po brzegi!

Koncert został zarejestrowany i po montażu utwory Michała Wodpola będzie można wysłuchać w sieci. Mamy nadzieję, iż po tym wydarzeniu zapomniane kompozycje powrócą „na salony” i do sal koncertowych nie tylko Poznania.

Projekt został dofinansowany ze środków Miasta Poznania.

Poznański sposób na niepodległość

Cykl spotkań „Poznańskiego sposobu na niepodległość” cieszy się dużym zainteresowaniem wśród poznaniaków. Dotyczy to także letnich spacerów. W sobotę, 22 lipca, plan spaceru obejmował **miejsca związane z historią PTPN**. Poprowadził go prof. **Przemysław Matusik** (Instytut Historii UAM) – znany historyk XIX wieku, a zarazem sekretarz generalny PTPN i redaktor naczelny kwartalnika „Kronika Miasta Poznania”. Uczestnicy spaceru poznali odpowiedzi na następujące pytania: jak z historią PTPN wiąże się biblioteka Raczyńskich?, dlaczego w Hotelu Bazar Towarzystwo zajmowało przez jakiś czas kilkanaście pokoi?, dlaczego na dziedzińcu siedziby PTPN

stał pomnik Adama Mickiewicza? I co ciekawego kryje budynek przy ul. S. Mielżyńskiego 27/29?

Szlakiem teatralnego Poznania to temat kolejnego spaceru, który odbył się w sobotę, 5 sierpnia 2017 r., poprowadził go prof. **Krzysztof Kurek** (Instytut Teatru i Sztuki Mediów; Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej UAM). Spacer, rozpoczęty u stóp gmachu Arkadii przy Placu Wolności, zakończył się na scenie Teatru Polskiego. Uczestnicy wyprawy z pewnością potwierdzą, iż barwna, wielowątkowa opowieść prof. Kurka o dziewiętnastowiecznym teatrze nie miała sobie równych!

Profesor Andrzej Gulczyński podczas spaceru

Profesor Przemysław Matusik oprowadza uczestników

Teatralny Poznań przybliżał profesor Krzysztof Kurek

Profesor Ryszard Grzesik rozpoczyna oprowadzanie

Ostatni letni spacer poprowadził prof. **Ryszard Grzesik** (Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk) w sobotę 19 sierpnia 2017 r. Tematem spaceru były **miejsca związane z pruską administracją** i władzami miasta w XIX w. Profesor Grzesik, miłośnik dawnego Poznania i przewodnik miejski, swoją opowieść rozpoczął przed poznańskim Ratuszem. Szlak spacerowiczów wiódł przez Stary Rynek, Górę Przemysła, Plac Wolności i ulicę Podgórną. Spacer dobiegł końca na Placu Kolegiackim, gdzie organizatorzy podziękowali uczestnikom za liczny udział w czterech spacerach letnich, których kontynuacji możemy spodziewać się w przyszłym roku!

Od września projekt „Poznański sposób na niepodległość” powrócił z wykładami otwartymi w Sali Posiedzeń PTPN. W czwartek, 7 września 2017 r. wciąż powiększające się grono naszych gości wysłuchało wykładu pt. **Hakatyzm. Niemiecki nacjonalizm w Wielkopolsce 1894–1918**, który wygłosił prof. **Olgierd Kiec** (Instytut Politologii Uniwersytetu Zielonogórskiego). Prof. Kiec w przystępny sposób przedstawił zebranym m.in. genezę niemieckich organizacji nacjonalistycznych w zaborze pruskim i sposoby ich działania. Wykład tradycyjnie stał się przyczynkiem do dyskusji z uczestnikami spotkania. Zainteresowaniem gości cieszyła się też okolicznościowa wystawa fotografii, przygotowana przez pracowników Biblioteki PTPN.

Prof. **Jacek Schmidt** – antropolog kulturowy, kierownik Zakładu Studiów Polskich Regionalnych w Instytucie Etnologii i Antropologii Kulturowej UAM, członek prezydium Komitetu Badań nad Migracjami PAN, członek Komitetu Nauk Etnologicznych PAN, m.in. autor i redaktor kilku książek na temat podziałów zaborowych Wielkopolski i ich konsekwencji, badacz współczesnych migracji, a także tożsamości, ste-

reotypów, regionalizmów i konfliktów etnicznych, był autorem drugiego wrześniowego wykładu **Tuż za kordonem. Mieszkańcy Wielkiego Księstwa Poznańskiego i Królestwa Kongresowego**. Prof. Jacek Schmidt przypominał, że wcielenie w życie uchwał kongresu wiedeńskiego i traktatu prusko-rosyjskiego (1815) doprowadziło do kolejnego, czwartego rozbioru Polski, w wyniku którego granicą państwową została podzielona także Wielkopolska. Różna polityka państw zaborczych – Prus i Rosji – w sferze prawa, gospodarki i kultury, będąca rezultatem znaczących dysproporcji w ich szeroko rozumianym rozwoju cywilizacyjnym, przyczyniła się do powstania istotnych różnic kulturowych i ekonomicznych pomiędzy podzielonymi częściami regionu i jego mieszkańcami. Konsekwencje podziału politycznego Wielkopolski w XIX w. są widoczne jeszcze i dziś w dziedzinie kultury technicznej: sieci drogowej i kolejowej, stanie technicznym obiektów użyteczności publicznej, wielkości gospodarstw rolnych, formie i układzie zabudowy itd. Efekty oddziaływania izolacji zaborowej Wielkopolan ujawniają się także w sferze mentalności, identyfikacyjnej wiedzy potocznej współczesnych mieszkańców dawnego pogranicza zaborów oraz w głębi regionu.

Kolejny wykład, tym razem o zrywach narodowych i Wielkopolsce, zatytułowany **Bić się czy nie bić? Wielkopolanie wobec powstań narodowych 1830–1831 i 1863–1864**, wygłosił dr hab. **Maksymilian Stanulewicz** (Wydział Prawa i Administracji UAM). Barwny język opowieści i liczne anegdoty przywoływane przez wykładowcę niejednokrotnie rozbawiły widzów.

Plan następnych wykładów:

26 października 2017 r., dr hab. Damian Szymczak (Instytut Historii UAM), tytuł wykładu: *Wielkopolska i galicyjska Wiosna Ludów. Powstania czy rewolucje?*

9 listopada 2017 r., prof. Magdalena Piotrowska (Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej UAM), tytuł wykładu: *„Duch Naczelnika jest z nami...”. Obchody rocznicy kościuszkowskiej w Poznańskim (1917).*

23 listopada 2017 r., dr Kamila Kłudkiewicz (Instytut Historii Sztuki UAM), tytuł wykładu: *Dwór ostoja polskości? Siedziby ziemiańskie w Wielkim Księstwie Poznańskim.*

Przedsięwzięcie „Poznański sposób na niepodległość” objęte zostało patronatem honorowym Marszałka Województwa Wielkopolskiego oraz Prezydenta Miasta Poznania. Ponadto, projekt został dofinansowany ze środków Miasta Poznania. Patronat medialny nad projektem objęli: TVP 3 Poznań, Radio Poznań oraz Poznański Informator Kulturalny, Sportowy i Turystyczny IKS.

Profesor Jacek Schmidt podczas wykładu

Zasługi dla nauki.

Cykl ogólnopolskich konferencji promujących wybitnych poznaniaków

Od września Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk we współpracy z poznańskimi uczelniami i pod honorowym patronatem Prezydenta Miasta Poznania zapoczątkowało nowy projekt interdyscyplinarnych konferencji naukowych.

Na 160-lecie przygotowaliśmy cykl konferencji i to wcale nie historycznych, ale wybiegającymi w przyszłość. Stawiamy pytanie, czego od nauki oczekuje współczesny człowiek. Jak ułożyć swoje relacje z przyrodą i techniką oraz gospodarką? Czy ważna jest przeszłość i jak ją zbadać przy zastosowaniu różnorodnych metod? I jak ją pokazać, żeby lepiej zrozumieć? Wspólną ideą tych konferencji jest refleksja nad problemami, jakie stawia przed nauką współczesny człowiek.

Pierwsza z nich, pt. „Człowiek a dziedzictwo. Od Archeologii Józefa Kostrzewskiego do współczesnych nauk o przeszłości społecznej”, odbyła się w dniach 22–23 września. Za program i organizację odpowiedzialni byli prof. Tomasz Jurek i prof. Michał Kara wraz z członkami Komisji Archeologicznej. Prof. Józef Kostrzewski, wybitny archeolog i współtwórca Uniwersytetu Poznańskiego, założyciel i dyrektor Muzeum Archeologicznego w Poznaniu, był patronem tejże konferencji. Głównym tematem była relacja do przeszłości i możliwości jej badania. O interdyscyplinarnym charakterze świadczył udział nie tylko uznanych archeologów i historyków, a również poznańskich lekarzy z Uniwersytetu Medycznego i informatyków z Politechniki Poznańskiej. Ważnym zagadnieniem jest nie tylko zbadanie, ale i pokazanie wyników badań. A tu Poznań ma świetne osiągnięcia i plany. Z tego powodu specjalny referat przygotowali muzealnicy z Rezerwatu Archeologicznego Genius Loci. Obrady podsumowała prof. Hanna Kóčka-Krenz.

Terminy i tematyka kolejnych konferencji:
6 listopada „Człowiek a gospodarka. Debata w świetle poglądów Edwarda Taylora”

24 listopada „Człowiek a przyroda i technika. Ergonomia od Wojciecha B. Jastrzębowskiego do dziś”

Wszystkim konferencjom towarzyszą okolicznościowe wystawy poświęcone ich patronom.

Honorowy patronat nad konferencjami objął Prezydent Miasta Poznania oraz rektorzy poznańskich uczelni: prof. A. Lesicki (UAM), prof. A. Tykarski (UM), prof. T. Łodygowski (PP), prof. J. Pikul (UP), prof. W. Hora (UA).

Cykl „Zasługi dla nauki. Cykl ogólnopolskich konferencji promujących wybitnych poznaniaków” współfinansowany jest ze środków miasta Poznania.

Profesor Marek Krąpiec z Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie podczas prelekcji

Wydarzenia

Europejskie Dni Dziedzictwa „Krajobraz dziedzictwa. Dziedzictwo krajobrazu”

Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk uczestniczyło w tegorocznej, już 25. edycji Europejskich Dni Dziedzictwa. Z tej okazji w naszym gmachu zorganizowano wystawę *Siedziba Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk w przestrzeni miasta i regionu*, poświęconą historycznemu gmachowi na mapie Poznania oraz fundatorowi siedziby – Sewerynowi Mielżyńskiemu – kolekcjonerowi, miłośnikowi i mecenasowi sztuki. Odwiedzający wystawę mogli także wysłuchać wykładu poświęconego Sewerynowi Mielżyńskiemu, który wygłosiła Bogumiła Szopa-Strzelczyk z Biblioteki PTPN.

Fragment ekspozycji przygotowanej na Europejskie Dni Dziedzictwa

Wybicki – geografem!

W dniu 29 września przypadła 170. rocznica urodzin wybitnego poznaniaka, autora słów hymnu narodowego. Miał on zasługi na wielu polach, cenione są również jego osiągnięcia w zakresie geografii. Stało się to przyczyną do zorganizowania konferencji, która odbyła się w Auli Lubrańskiego UAM. Jej organizatorami byli Wydział Nauk Geograficznych i Geologicznych UAM w Poznaniu, Towarzystwo Opieki nad Zabytkami, Stowarzyszenie Gospodarka Przestrzenna oraz nasze Towarzystwo. Referat *Józef Wybicki – współtwórca geografii polskiej* wygłosił wiceprezes PTPN, prof. Waldemar Ratajczak.

Fundacja Zakłady Kórnickie

Na pierwszym posiedzeniu zebrała się nowa Rada Kuratorów Fundacji, w której zasiada, jako reprezentant naszego Towarzystwa, prezes prof. Andrzej Gulczyński. Zakłady Kórnickie w swych założeniach mają wiele wspólnych idei z PTPN. Rada dokonała wyboru przewodniczącego, którym został Dariusz Jaworski (reprezentant Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego). Wiceprzewodniczącym został prof. Erwin Wąsowicz (reprezentant Polskiej Akademii Nauk), członek PTPN

i PAN. W Radzie zasiada również jako reprezentant Prezydenta RP prof. Jacek Kowalski, członek PTPN, przewodniczący Komisji Historii Sztuki, znany z aktywności na wielu polach, ale ceniony również jako znawca dziejów Kórnik. Rada wyraziła podziękowanie za wieloletnią działalność ustępującemu przewodniczącemu, prof. Andrzejowi Legockiemu (również członkowi PTPN i PAN), głównemu autorowi odtworzenia Fundacji. O stronę kulinarną spotkania znakomicie zadbał Dom Seniora w Jarosławcu Fundacji Zakłady Kórnickie.

Sukcesy członków PTPN

Co robią członkowie PTPN w czasie wakacji? Jedni spacerują w sposób zorganizowany (np. w ramach naszej akcji „Poznański sposób na niepodległość”), inni w sposób niezorganizowany, inni jeszcze biegają, pływają, jeżdżą na rowerze... A profesor Marian Gorynia (Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu) zdobywa laury w czasie wolnym od prac naukowych. Kórnicki Triathlon 2017 (1/4) ukończył ze srebrnym medalem. Serdecznie gratulujemy!

Nowi członkowie PTPN

Na posiedzeniu w dniu 13 października 2017 roku Prezydium Zarządu PTPN zatwierdziło wybór na członka PTPN dr hab. prof. AWF Dariusza Wielińskiego, Rektora Akademii Wychowania Fizycznego w Poznaniu.

Z żałobnej karty

- 6 lipca 2017 roku zmarł **prof. dr hab. Zygmunt Denisiuk** – członek Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego, Komisji Biologicznej od 22 maja 1967 roku
- 6 sierpnia 2017 roku zmarł **prof. dr hab. Maciej Zenkteler** – członek Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego, Komisji Biologicznej 19 listopada 1962 roku
- 7 sierpnia 2017 roku zmarł **prof. dr hab. Roman Szulc** – członek Wydziału Lekarskiego, Komisji Medycyny Doświadczalnej, Komisji Medycyny Okołooperacyjnej od 14 listopada 1990 roku, Przewodniczący Komisji Medycyny Okołooperacyjnej, wiceprezes PTPN w latach 2005–2011
- 13 września 2017 roku zmarł **dr hab. Maciej Jabłoński** – członek Wydziału Nauk o Sztuce, Komisji Muzykologicznej od 10 czerwca 1996 roku, Przewodniczący Komisji Muzykologicznej w latach 2011–2013
- 16 września 2017 roku zmarł **prof. dr hab. Jan Sobiech** – członek Wydziału Historii i Nauk Społecznych, Komisji Nauk Ekonomicznych od 30 maja 1994 roku, skarbnik PTPN w latach 2005–2008, Przewodniczący Komisji Rewizyjnej w latach 2011–2017
- 27 września 2017 roku zmarł **dr Bogdan Krupski** – członek Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego, Komisji Biologicznej od 8 listopada 1979 roku